

VALTIOVARAINMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ KUNTALAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Khall 162 §

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkina-jaostot. Työvaliokunta on vastannut lain valmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalaki-luonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku)
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47-49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)

Khall 162 §

- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99-101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arvointimenettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointi tai erittelemään esitetyt huomiot luku- ja pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön www-sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi.
(valm. kjoht PL)

Kunnanjohtajan päätösehdotus: Vesannon kunnanhallitus antaa valtiovarainministeriölle **liitteenä n:o 2** olevan lausunnon.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Otteen oikeaksi todistaa

Vesannolla 26/8 2014

Sirka Ilmola, hallintosihteeri

Lisätiedot: Kunnanjohtaja Pasi Lievonen, p. 0500 673568, pasi.lievonen@vesanto.fi

Vesannon kunta
Kunnanhallitus

LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

6 § Kunnan toiminnan käsitteestä

Kunnan toiminnan käsite on tarkoituksenmukainen sisältäessään laajasti toiminnan ja palveluiden järjestämisen muodot.

7 - 9 § Kunnan tehtävät, järjestämisvastuu ja palvelujen tuottaminen

Kuntien kehittymisen ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että yleisen toimialan tehtävät ovat edelleen kuntien määriteltävissä. Erityisen toimialan lakisääteiset tehtävät ovat kasvaneet liiaksi ja huolimatta kuntien järjestämis- ja rahoitusvastuusta, on päätöksenteko osin jo kuntien ulkopuolella. Erityisen toimialan tehtäviä ei voida lisätä ilman niille osoitettua riittävää rahoitusta.

Järjestämis- ja rahoitusvastuun mahdollisissa eriytymisissä tulee ottaa huomioon, että uudistukset tukevat kokonaistaloudellisesti järkevää toimintaa. Kunnille tulee jäädä riittävät kannusteet panostaa mm. ennaltaehkäisevään toimintaan.

12 § Kuntatalousohjelmasta

Kuntatalousohjelma on osa EU:n lainsäädännöstä tulevaa julkisen talouden ohjausjärjestelmää. Valtion talousarvioesityksessä annetaan myös kuntataloudelle oma tasapainovaatimus ja yksilöidyt toimenpiteet sen saavuttamiseksi. Kuntatalousohjelma kattaa myös kunnan yleisen toimialan. Kuntien hallinnon tulee perustua asukkaiden itsehallintoon. Kuntatalousohjelman ei tule olla väline kuntien oman harkintavallan supistamiseen.

15 § Kuntavaalit

Valtuuston roolin vahvistaminen päämääränä on positiivinen uudistus, johon ei kuitenkaan päästä esitetyllä tavalla muuttamalla kuntavaalien ajankohtaa kesäkuulle. Uusi valtuusto tarvitsee riittävän ajan perehtyä kunnan toimintaan ja talouteen eikä näin ollen voi ottaa ensimmäisenä vastuuta talousarvion valmistelusta.

16 § Valtuutettujen lukumäärä

Kuntien omaa harkintaa lisäävä uudistus valtuutettujen määrästä on hyvä ja helpottanee erityisesti pienimpien kuntien tilannetta.

5 luku, Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus

Osallistumis- ja vaikuttamiskanavien yhteen kokoaminen on perusteltua. Lisäksi on hyvä, että kunnille jää harkintavaltaa toteuttamistavoista ja –kanavista.

31 § Toimielinmalli

Lain tulee olla mahdollistava. Laissa tulisi esittää vähimmäisvaatimukset, joiden täyttyessä kunnalla olisi oman harkintavallan puitteissa mahdollisuus rakentaa luottamushenkilöorganisaatio. Tilaaja-tuottaja-malli on käytännössä osoittautunut varsin toimimattomaksi.

34 § Toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Mahdollisuus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen luottamustoimen hoitamiseen on tarvepohjainen ratkaisu. Laissa tulisi suoda mahdollisuus osa- tai kokoaikaiseen luottamustoimen hoitamiseen myös määrääjäksi, esimerkiksi aikaa vievien kehityshankkeiden tai muutostilanteiden ajaksi.

38 § Kunnan johtaminen

Kuntastrategian nostaminen kunnan johtamisen keskiöön vahvistaa valtuuston roolia. Kuntastrategian sisältäessä laaja-alaisesti kunnan koko toiminnan, tulisi kunnat vastaavasti vapauttaa erityislainsäädännössä velvoitetuista pienten osa-alueiden vastaavista strategioista ja suunnitelmista.

43 § Johtajasopimus

Johtajasopimuksesta säätäminen on nykypäivää ja tältä osin yksityisen sektorin ja julkisen sektorin toimintatapoja on syytä lähentää.

47 -49 § Omistajaohjaus ja kuntakonsernin johtaminen

Esitetyt ehdotukset tukevat kunnan kokonaisvaltaisen johtamisen ja kunnan kokonaisedun tavoittelua.

93 § Otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle

Useissa kunnissa organisaatio on jaettu osastoihin, joiden päätösvaltaa lautakunnat käyttävät hyvin itsenäisesti. Lautakuntien substanssiosaaminen omalla sektorilla jäisi uudistuksen myötä hyödyntämättä ja vastaavasti kunnanhallitukselta edellytetään erittäin laaja-alaista osaamista.

99 - 101 §, 109 - 110 §, 141 § Sähköinen päätöksenteko, pöytäkirjat

Uudistuksella saatetaan kunnallinen päätöksentekokulttuuri nykypäivään ja mahdollistetaan uuden tekniikan hyväksi käyttö. Tietojen julkaiseminen tietoverkoissa tulee olla mahdollisimman selkeästi säännelty.

111 § Alijäämien kattamisvelvollisuus

Kuntayhtymien alijäämien kattamisvelvollisuus tulee olla samanlainen kuin kunnillakin.

122 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan roolia on hyvä vahvistaa. Toiminnan strategian mukaisen ohjauksen tehostamisella ja reaaliaikaisuudella kunnan toimintaa voidaan ohjata tuloksekkaammin.

15 luku, Kunnan toiminta markkinoilla

Kuntien mahdollisuuksia vaikuttaa itse elinvoimansa kehittämiseen ei tule esitetyllä tavalla rajoittaa.

Kokonaisuudessaan lakiluonnos on selkeä ja siirtymäsäännökset riittäviä.